

Жмуровська Катерина Романівна
 курсант 2 курсу факультету № 4
 Харківського національного
 університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Грищенко Денис Олександрович
 старший викладач кафедри протидії
 кіберзлочинності Харківського
 національного університету внутрішніх
 справ, підполковник поліції

ВПЛИВ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ НА ГРОМАДСЬКУ ДУМКУ ТА ПОВЕДІНКУ В УМОВАХ ВОЄННОГО КОНФЛІКТУ

В умовах воєнного конфлікту дезінформація набуває особливого значення, відіграючи важливу роль у формуванні громадської думки та впливаючи на поведінку людей. У цьому контексті, розуміння сутності та механізмів дезінформації стає надзвичайно актуальним. Дезінформація, часто прихована під покровом правдивої інформації, здатна маніпулювати сприйняттям подій, формуючи стереотипи та розпалюючи паніку та страх. У цьому вступі ми розглянемо вплив дезінформації на громадську думку та поведінку в контексті воєнного конфлікту, а також проаналізуємо шляхи протидії цьому явищу.

У світлі військових дій, дезінформація виконує важливу місію у створенні образу ворога та інтерпретації подій. За допомогою маніпуляційних прийомів та підбору фактів, що сприймаються з певного ракурсу, дезінформація перетворює неправдиву чи неповну інформацію на засіб впливу на громадську думку. Вона формує уявлення про супротивника, відбиваючи його у світлі загрози та зла, що сприяє розширенню ворожнечі та підтримує дух бойового патріотизму.

Ми живемо в столітті високих інформаційних технологій, завдяки чому щодня отримуємо величезну кількість нової інформації, іноді навіть не замислюючись, що її джерело – інтернет, телебачення, радіо, реклама – щоденно впливає на формування у нас певних соціальних стереотипів, які в свою чергу визначають нашу поведінку, моральні норми, ставлення до навколишнього світу, формують політичні, релігійні та світоглядні концепції [1].

Створюючи стереотипи та перекожуючи факти, дезінформація здатна перетворити непротилежних сторін конфлікту в абсолютних героїв або злочинців. Це може призвести до прискорення процесу розпалювання ворожнечі та обґрунтування воєнних дій, адже образ ворога, який створюється за допомогою дезінформації, сприймається як загроза, що потребує термінової реакції.

Також, дезінформація часто використовується для поширення паніки та страху серед населення. Популяризуючи негативні сторони воєнних дій або збільшуючи розмір загрози, вона створює атмосферу невпевненості та хаосу, що сприяє паніці та недовірі до власної держави. Це може мати серйозні наслідки для ефективності ведення війни та стабільності суспільства в цілому.

У військовому конфлікті дезінформація виступає як потужний інструмент, що впливає на поведінку громадськості, викликаючи реакції, які можуть мати вирішальне значення для результатів конфлікту.

Маніпуляція масовими медіа – один із основних методів, що використовуються для впливу на поведінку громадськості. Подача дезінформації через телебачення, радіо, Інтернет та інші масові засоби зв'язку може змінити сприйняття подій та переконання громадян, що може вплинути на їхні дії та реакції.

Найбільшу роль у формуванні й поширенні громадської думки відіграють медіа. Медіа не тільки інформують, повідомляють новини, але й пропагують певні ідеї, погляди, вчення, політичні програми і беруть участь у соціальному управлінні. Таким чином, медіа підштовхують людину до певних вчинків, дій шляхом формування громадської думки, вироблення певних соціальних установок, формування переконань [2].

Поглиблення розділених думок та ворожнечі – дезінформація також може призвести до подальшого роз'єднання суспільства та збільшення конфліктів між різними соціальними групами. Вона може підживлювати існуючі ворожнечі, розпалювати пристрасть та підтримувати кшталт враження "ми проти них", що загострює соціальні та політичні розбіжності.

Збентеження та зниження довіри до інформаційних джерел – внаслідок поширення дезінформації може виникнути загальне збентеження серед громадськості та сумніви у достовірності інформації. Це може призвести до зниження довіри до різних джерел інформації, включаючи як офіційні, так і альтернативні медіа, що ускладнює процес прийняття обґрунтованих рішень та сприяє загальній дезорієнтації громадськості.

У зламні дезінформації важливо розробити та впровадити ефективні стратегії, спрямовані на захист громадської думки та поведінки. Для цього можна використовувати такі підходи:

Збільшення інформаційної грамотності громадян – розвиток навичок критичного мислення та аналізу інформації може допомогти громадянам відрізнити дезінформацію від правдивої інформації. Просвітницькі кампанії, тренінги та освітні програми можуть допомогти зробити громадян менш вразливими до маніпуляційних прийомів дезінформації.

Посилення ролі незалежних медіа – підтримка незалежних та об'єктивних медіа організацій може стати ключовим чинником у боротьбі з дезінформацією.

Забезпечення доступу до різноманітної інформації та розслідування фактів може допомогти зменшити вплив маніпуляційних медіа на громадську думку.

Ми, на жаль, є свідками наслідків пропаганди та інформаційної війни. Важливість свідомого споживання інформації вже не потребує доведення, зокрема: запобігання потраплянню в інформаційну бульбашку, яку створюють алгоритми соцмережі; перевірка об'єктивності інформації, розрізнення фактів і суджень; прийомів маніпуляції громадською думкою; навичок послуговуватися офіційними джерелами інформації, вміння обирати медіа, які дотримуються журналістських стандартів, таких як об'єктивність, баланс думок тощо. Саме тому медіа-освіта громадян – це наразі частина стратегії інформаційної безпеки України [3].

Використання технологій для виявлення та припинення дезінформації – розробка та використання алгоритмів машинного навчання та штучного інтелекту може допомогти виявляти та відстежувати поширення дезінформації в мережі. Також важливо співпрацювати з провайдерами соціальних мереж та інших онлайн-платформ для припинення поширення шкідливої інформації.

Ці підходи можуть сприяти зменшенню впливу дезінформації на громадську думку та поведінку в умовах воєнного конфлікту, забезпечуючи більш об'єктивне та інформоване суспільство.

У світлі аналізу впливу дезінформації на громадську думку та поведінку в умовах воєнного конфлікту стає очевидним, що це явище є надзвичайно складним і важливим для суспільства в цілому. За допомогою дезінформації може створюватися не лише образ ворога та викривлене сприйняття подій, але й маніпулювати поведінкою мас. Значення протидії дезінформації в умовах воєнного конфлікту набуває величезної важливості. Посилення інформаційної грамотності, підтримка незалежних медіа та використання сучасних технологій є ключовими складовими успішної стратегії протидії дезінформації.

Питання, що стоять перед дослідниками та громадськістю, щодо виявлення та подолання дезінформації в умовах воєнного конфлікту, залишаються відкритими. Подальші дослідження цього питання можуть допомогти розробити більш ефективні стратегії протидії та забезпечити більш стійке та інформоване суспільство.

Список використаних джерел:

1. Створення стереотипів засобами масової інформації в добу інформаційного суспільства. URL: <http://publications.lnu.edu.ua/collections/index.php/teleradio/article/viewFile/678/683>.
2. Вплив медіа на формування громадської думки у світі. URL: https://philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2021/1_2021/part_3/52.pdf.
3. Медіаінформаційна грамотність громадян як вимога сьогодення. Роль ЗМІ в інформаційному просторі. URL: <https://umoloda.kyiv.ua/number/3880/188/179363>.